

Gribskov Kommune
Anne-Mette Ilsøe Mikkelsen
Rådhusvej 3
3200 Helsingør

Kystdirektoratet
J.nr. 23/03894-5
Ref. Martin Kangas
Christensen
25-05-2023

Afslag til mindesmærke inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

I har søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til at opføre et mindesmærke inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 70000, Gilleleje By, Gilleleje, 3250 Gilleleje, Gribskov Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver afslag efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

Redegørelse for sagen

Gribskov Kommune ansøger om at opsætte et mindesmærke for jødernes flugt til Sverige i oktober 1943 inden for strandbeskyttelseslinjen. Mindesmærket skal markere 80-året for jødernes flugt til Sverige under Anden Verdenskrig, hvorfor mindesmærket ønskes offentliggjort i oktober 2023.

Mindesmærket ønskes placeret på ovennævnte matrikel.

Lokaliteten, hvor mindesmærket ønskes opført, er beliggende inden for den oprindelige 100 meter strandbeskyttelseslinje, der blev indført i 1937.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

Den 28. november 2013 meddelte Naturstyrelsen, den daværende myndighed for strandbeskyttelseslinjen, dispensation til opsætning af en mindeplade for jødernes flugt til Sverige. Mindepladen står i Strandbakkerne ca. 500 meter øst for projektområdet. Mindepladen blevet etableret i forbindelse med markeringen af 70-året for redningen af de danske jøder under Anden Verdenskrig. Mindepladen er placeret på en sokkel hævet ca. 20 cm over terrænet.

Ansøger har tidligere søgt om dispensation til at placere mindesmærket i Strandbakkerne ved den eksisterende mindeplade. Ansøger skrev ved den lejlighed som begrundelse for placeringen følgende:

Der er tale om en historisk korrekt placering, med udsigt over den bro hvorfra bådene med jødiske flygtninge sejlede fra, med udsigt til Höganäs i Sverige, der var flygtningenes destination, og med udsigt til Gilleleje Havn. Derudover er placeringen ideel i forhold til historiske byvandring, idet Hotel Gilleleje Strand der fungerede som hovedkvarter for Gestapo, Gilleleje Kirke samt havnen alt sammen er placeret i gåafstand af Strandbakkerne, og det er derfor muligt at følge flygtningenes rute når man som besøgende ønsker at se mindesmærket.

Kystdirektoratet meddelte 21. marts afslag på ansøgning om mindesmærket ved Strandbakkerne. I redegørelsen hedder det blandt andet:

Gribskov Kommune har i ansøgningsmaterialet henvist til, at placeringen [ved Strandbakkerne] efter deres vurdering kan sammenlignes med placeringen af mindesmærket/kunstværket for jødernes flugt ved Peder Mads Strand ved Sletten Havn i Humlebæk, hvor Miljø- og Fødevarerklagenævnet den 9. november 2020 omgjorde Kystdirektoratets afslag til en dispensation (MFKN sagsnr. 20/06996). Ifølge Gribskov Kommune er sagerne sammenlignelige, da der i begge tilfælde er tale om historisk korrekte placeringer, samt at den ansøgte placering er stedbundet. I forhold til den ansøgte placering mener Gribskov Kommune, at placeringen er stedbundet, da de første jøder på nordkysten blev transporteret til Sverige fra Strandbakkerne, at placeringen er i gåafstand fra Gilleleje bymidte og at placeringen er en del af et rekreativt område, hvor lokalbefolkningen ynder at gå ture.

Udformningen af det ansøgte mindemærke

Det ansøgte mindemærke udføres af Karin Lind, og kaldes Forskudt Horisont. Mindesmærket udføres i natursten/granit, og har ca. målene H 1,5m x B: 1,4m x D: 1,3m. Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at den endelige udformning af mindesmærket endnu ikke er helt på plads ift. mulige indgraveringer.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at kunstneren ønsker at "skabe en mindehund, der inddrager de besøgende, ved at sætte dem i en aktiv position i forhold til elementerne. Udgangspunktet er Gilleleje, oktober 1943, men jeg vil gerne skabe en refleksion over flugt i et større perspektiv, det at blive tvunget væk, at blive revet midt over i sit liv. Mennesker på flugt vedkommer os alle og er, desværre, meget aktuelt." Det fremgår endvidere af ansøgningsmaterialet, at

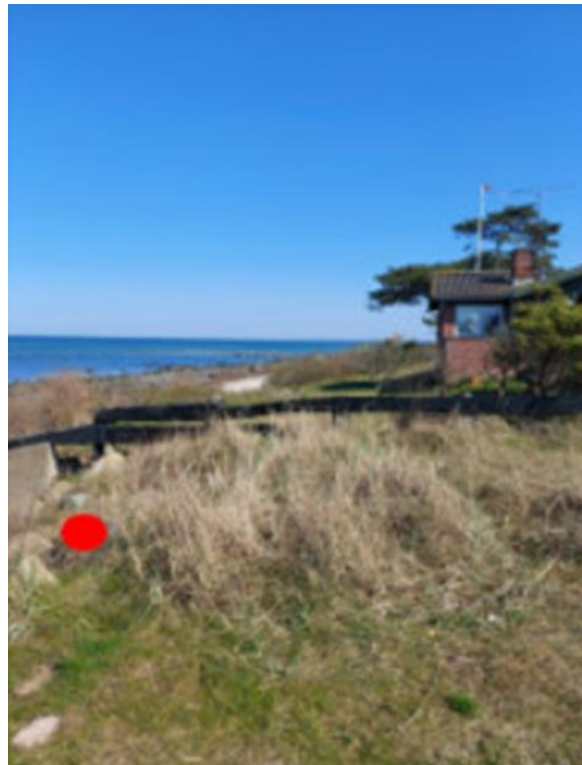
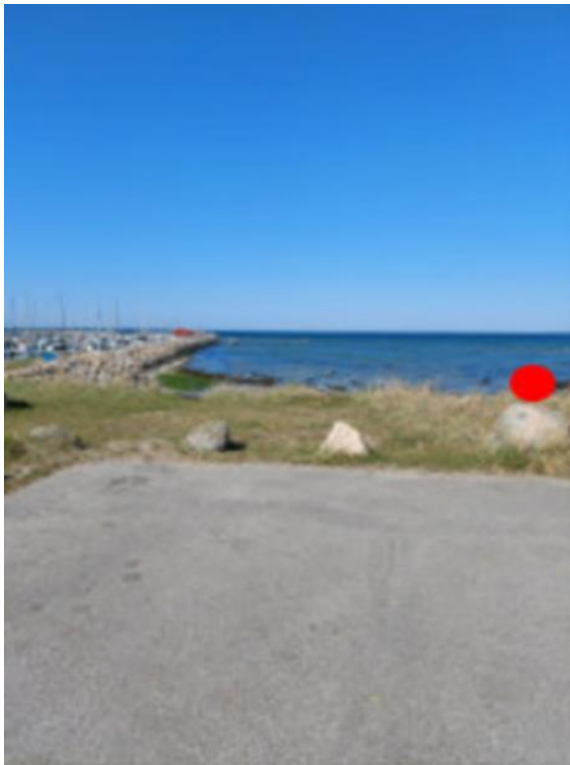
"hvis man kommer til Gilleleje for at opsøge sporene efter oktober 1943, vil man navigere efter stederne, besøge kirken, finde billedkunstner Gerda Thune Andersens mindeplaketter rundt i byen. Mindesmærket [...] lægger sig i laget af markeringer.

Visualisering af mindesmærket

Ønsket placering af mindesmærket vist med rød prik. Nordvest herfor ses Gilleleje Havn. Strandbeskyttelseslinjen er vist med blå skraver.

Placering af mindesmærket set fra hhv syd og vest.

Luftfoto af området. Mindesmærket ønskes placeres ved det hvide kryds.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen vurderer Kystdirektoratet, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (nr. 195 Gilleleje Flak og Tragten) ligger ca. 500 meter mod øst. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 171.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Idet der meddeles afslag på ansøgningen har Kystdirektoratet ikke foretaget en nærmere vurdering af, om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Bilag IV-arter

Kystdirektoratet har i den konkrete sag, hvor der meddeles afslag, ikke foretaget en vurdering af, om det ansøgte kan medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af lovbemærkningerne til en ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994 - "kystloven" - at det vil være muligt at opnå dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Mindre foranstaltninger er f.eks. toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre beskedne opholdsfaciliteter. Det er en forudsætning for at opnå dispensation, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Kystdirektoratet finder ikke, at det ansøgte mindesmærke falder ind under ovenstående praksis, da opsætning af mindesmærker/kunstværker ikke er en mindre foranstaltning af samme type som de tiltag, der er nævnt i bemærkningerne til kystloven. Kystdirektoratet henviser til Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 17. juni 2022 (MFKN sagsnr. 21/10334).

Mindesmærket skal derfor behandles efter den restriktive dispensationsadgang i naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, hvor en dispensation forudsætter, at der er tale om et særligt tilfælde. Den administrative praksis for mindesmærker/kunstværker er særdeles restriktivt.

Kystdirektoratet finder efter en konkret vurdering ikke, at der er tale om et særligt tilfælde, som der kan begrunde en dispensation. I vurderingen har Kystdirektoratet lagt vægt på, at mindesmærket ønskes placeret på et forholdsvist åbent areal inden for den oprindelige 100 meter strandbeskyttelseslinje. Kystdirektoratet finder endvidere, at det ønskede mindesmærke med sin

udformning vil påvirke oplevelsen af landskabet og fremstå som et fremmeelement i det forholdsvis åbne grønne område.

Kystdirektoratet finder endvidere, at det forhold, at det ansøgte mindesmærket er historisk stedbundet pga. udsigten til badebroen, Sverige og Gilleleje Havn ikke alene kan begrunde en dispensation fra strandbeskyttelseslinjen. Det er indgået i vurderingen, at redningen af de danske jøder til Sverige foregik mange steder langs den danske kyststrækning mod Sverige.

Det indgår i Kystdirektoratets vurdering, at det er muligt at placere mindesmærket tættere på havnen og dermed uden for strandbeskyttelseslinjen.

Endelig indgår det i Kystdirektoratets vurdering, at en afgørelse om dispensation vurderes at have en uhensigtsmæssig præcedensskabende effekt, idet andre ansøgere ville få en berettiget forventning om dispensation til tilsvarende anlæg og projekter i strid med lovens formål om at friholde kysterne fra yderligere indgreb.

Kystdirektoratet meddeler på denne baggrund afslag til at placere et mindesmærke som ansøgt.

Med venlig hilsen

Martin Kangas Christensen
makch@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Gribskov Kommune, gribskov@gribskov.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Gribskov, gribskov@dn.dk
- Friluftsrådet central, fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland, nordsjaelland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Gribskov, gribskov@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sjællandskredsen, oestkredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 195 Gilleleje Flak og Tragten

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 171		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Rev (1170)
Arter:	Marsvin (1351)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))